

Op jacht naar weidevogelkuikens

Crangeweer, gelegen net ten zuidwesten van Stedum, is een bijzonder weidevogelgebied. Het is een klein gebied waar gesubsidieerd weidevogelbescherming kan plaatsvinden. Wierde & Dijk is hier gebiedscoördinator en Sieger Wiersma verzorgt de praktische uitwerking van het benodigde beheer in Crangeweer. Een verslag van zijn spannende veldwerk in het voorjaar van 2015.

Het is 18.00 uur, 27 mei als mijn telefoon gaat. Ik rijd op de rondweg van Groningen. Na een werkdag in Leeuwarden, ben ik op weg naar huis. Mijn overbuurman en mede- weidevogelbeschermmer Jan Timmer belt me. Hij vertelt me dat één van de weidevogelboeren uit Crangeweer gaat maaien. Jan en ik weten allebei dat er in ieder geval op één van deze percelen weidevogelkuikens rondlopen. Dit perceel heeft een bijzondere aantrekkingskracht op de foeragerende weidevogelgezinnen. Dat is niet voor niks. Vorig jaar is er op dit perceel mais geteeld. Maar daarvoor is het perceel niet omgeploegd. Slechts de strook waar de mais is ingezaaid, werd omgewerkt. Hierdoor ontstond er een perceel met smalle stroken tussen de (dode) graszode. Dit jaar is er op dit perceel gras ingezaaid. Maar weer is de grond niet omgewerkt. In dit voorjaar stond er dus gras met de oude maisstoppel van vorig jaar nog boven de grond. Deze stoppel is een bron voor allerlei bodemdierpjes. Vooral de volwassen Tureluurs en Scholeksters begeleiden hun kroost hierheen, zodat ze naar hartenlust torretjes, wormpjes en spinnetjes kunnen oppikken. De Mac-drive voor de weidevogels. En hier gaat de maaimachine door!

In dit soort situaties kijken we altijd naar de beste methode om de kuikens te beschermen.

Soms plaatsen we stokken met plastic vuilniszakken. Deze zakken maken in de wind een irritant ritselend geluid, waar de vogels een hekel aan hebben. De gezinnen vertrekken dan naar rustiger oorden. Een nadeel van deze methode is het gebrek aan wind, of juist een teveel aan wind. Als het windstil is gebeurt er niks en als het te hard waait, waaien de puut'n je om de oren.

Een andere optie is om de maaiactie op het hele perceel of een deel daarvan uit te stellen. Hierdoor worden de kuikens beschermd, maar het gras kan te lang worden, waardoor het gras neerslaat en de kuikens niet meer uit de voeten kunnen.

Een derde mogelijkheid is gewoon ouderwets zoeken. Jan en ik kozen voor de laatste optie. Dat betekent kijken, luisteren en logisch redeneren.

We zijn eerst door het perceel gelopen. De voeten hoog optrekken vanwege het hoge gras en de neus in de lucht. Goed op de omgeving letten. Wachtend op de eerste alarmroep. Al snel komt een mannetje Tureluur van zijn wachtpost af en vliegt in onze richting. Zodra we dit zien gebeuren, zijn we scherp. Nu is het belangrijk waar het vrouwtje omhoog komt. Daar zijn namelijk de jongen. Kijk om je heen, volg het mannetje. Zal het vrouwtje aan deze kant van de sloot zitten of toch aan de andere kant? En net als je naar links kijkt, komt ze rechts van je omhoog. Jammer - net gemist. Maar nu weten we dat hier jongen aanwezig zijn. De ouders komen luid schreeuwend naar ons toe. Ze hebben dus geen eieren meer, maar al jongen. Zo lopen we het hele perceel af. Uiteindelijk hebben we twee alarmerende ouderparen.

We wisten dat er ook nog een Grutto op eieren zat in dit perceel. Maar terwijl we dichterbij het nest komen, zien we geen vrouwtje omhoog komen. Dat kan twee dingen betekenen. Of het nest is leeg of het vrouwtje is zo broeds dat ze gewoon blijft zitten. Het laatste was het geval. Volledig vertrouwend op haar schutkleur zit ze bewegingloos op haar eieren. Ook als we gebukt over het nest haar recht in de ogen kijken. Wat een mooi stukje natuur.

Nu concentreren we ons op de gezinnen. Het vrouwtje is inmiddels al weer op de grond gaan zitten. Wederom onzichtbaar, maar we weten nu waar we moeten zoeken. Geconcentreerd kijkend naar die ene plek ploegen we ons door het hoge gras. Steeds dichterbij, het laatste stukje rennend. Op het moment dat het mannetje schreeuwend boven ons hangt, kiest het vrouwtje eieren voor haar geld. Een paar meter voor ons vliegt ze op. Strak kijkend naar dat ene grassprietje lopen we door tot we er zijn. Niks te zien. Maar schijn bedriegt weten we. Hier moeten jonge vogels zijn. Op de knieën dan maar. Daar waar de moeder opvloog, duwen we het gras opzij. Zes kleine oogjes kijken ons aan. Maar niet lang, op hun enorme lange stelten proberen ze er vandoor te gaan. Maar dat laten we niet toe. Vlug grijpen we de kuikens uit het gras. Terwijl Jan ze veilig meeneemt in zijn handen, lopen we tevreden terug.

De jongen piepen hard. En de ouders antwoorden. Zolang ze elkaar maar horen, gaat het goed. In het aangrenzend veilige perceel zetten we de kuikens op de grond en lopen terug. De ouders landen direct weer bij de jongen.

Maar een van de ouders vliegt weer terug naar het te maaien perceel. 'Foute boel Jan, dat klopt niet.' Nog een keer lopen we naar de plek waar we de jongen zojuist hebben gevonden en waar de moeder nu weer zit. Als zij op het laatste moment wegvliegt zie ik dat ze nu op meer dan 20 meter afstand zat van de plek waar de jongen net zaten.

Op mijn knieën duw ik weer het gras opzij. Niks. En toch, er moet nog een jong zijn. Een meter of 10 verder komt gepiep uit het gras. Het jong roept om zijn ouders. Heel zachtjes lopend, ga ik er op af. Zolang het kuiken mij niet hoort, blijft het piepen. Daar loopt het! Op zijn lange stelten gaat hij ervandoor. Met twee stappen zijn we erbij en verdwijnt hij in de jaszak. Het vierde jong leveren we zo ook veilig af in het naastgelegen perceel.

Onmiddellijk zijn de ouders weer op de grond bij de kuikens. En nu blijven ze stil, ze vliegen geen rondjes meer en geven geen alarm. Dat is voor ons het teken dat alle jongen veilig zijn.

Op dezelfde manier hebben we vier Scholeksterkuikens in veiligheid kunnen brengen. Deze operatie duurde nog langer, omdat alle vier de jongen apart van elkaar liepen. In twee avonden hebben we zo acht Tureluur- en vier Scholeksterkuikens in veiligheid kunnen brengen. We waren dik tevreden. Tevreden omdat we alle kuikens gevonden hebben en veilig over hebben kunnen zetten naar een ander perceel. Tevreden omdat de gezinnen elk maar liefst vier gezonde jongen hadden. Tevreden omdat er een flinke strook gras bij het Gruttonest is blijven staan. Zo konden de jongen veilig uit het ei komen en veilig foerageren aan de rand van het hoge gras. En tevreden omdat we twee mooie avonden gehad hebben. Bedankt Jan.

Sieger Wiersma